

*Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка
м. Полтава*

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З МВФ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ

Сьогодні одним з найактуальніших питань для України є стабілізація її відносин з міжнародними фінансовими організаціями (МФО), створення позитивного іміджу нашої країни для заохочення приватного капіталу з інших країн світу, поступовий перехід від безпосереднього залучення фінансових ресурсів до отримання консультативної і політичної підтримки.

У сучасній світовій економіці важливу роль відіграє МВФ. Активна співпраця України з цією організацією розпочалася в жовтні 1994 р. після розробки урядом разом з експертами МВФ програми макроекономічної стабілізації та реформування економіки. Була реалізована програма системної трансформаційної позики, в рамках якої отримано два гранти на суму 498,65 млн. СПЗ. Наступним етапом можна вважати використання ресурсів МВФ за програмою «Stand-By» у 1995 – 1998 рр. (було затверджено три програми на загальну суму 1994,42 млн. СПЗ). Черговий етап взаємовідносин України з МВФ розпочався із затвердженням 4 вересня 1998 р. трирічної програми розширеного фінансування на суму 1646,0 млн. СПЗ.

Після шестирічної паузи, викликані сприятливою кон'юктурою на світових ринках, Україна знов звернулася за допомогою до МВФ. У листопаді 2008 р. була підписана угода на умовах «Stand-By». Надійшло три транші стабілізаційного кредиту, кошти якого використовувалися на погашення зовнішніх зобов'язань, підтримку фінансової стійкості НАК «Нафтогаз», рефінансування банківської системи, збільшення обсягів золотовалютних резервів НБУ та ін. 3 липня 2010 р. по грудень 2012 р. здійснювалась угода «Stand-By», у рамках якої було отримано 2 транші на загальну суму 2,25 млрд. СПЗ.

Наприкінці квітня 2014 р. Україна та МВФ погодили програму співпраці «Stand-By», розраховану на два роки. Вона

передбачала надання кредитів на 17 млрд. дол. Проте за 2014 р. Україна отримала лише 4,6 млрд. дол., а програму «Stand-By» було припинено. Значна частина цих коштів була використана для обслуговування зовнішнього боргу, фінансування дефіцитів платіжного та торговельного балансів, у тому числі імпорتنих закупівель для паливно-енергетичного комплексу, сільського господарства та ін. Фахівці відмічають, що надані МВФ кредити мають неінфляційний характер, і без них розміри економічної кризи та її наслідки були б для нашої країни значно гіршими [2].

З 2015 р. діє чотирирічна програма співпраці з МВФ EFF (Extended Fund Facility), яка передбачає механізм розширеного фінансування. У рамках програми Україні виділено 17,5 млрд. дол. 13 березня 2015 р. був перерахований перший транш у розмірі 5 млрд. дол. Важливими напрямками програми співпраці України з МВФ є реформа в енергетичному секторі, боротьба з корупцією, пенсійна реформа тощо. У програмі закладено чіткі параметри: економія для платіжного балансу в період дії програми має становити 15,3 млрд. дол.; до 2020 р. державний борг не повинен перевищувати 71% ВВП, а починаючи з 2019 р. його обслуговування не має бути більше 10% ВВП на рік [1]. Умовою виділення чергових траншів МВФ є щоквартальний перегляд програми співпраці. У кінці липня 2015 р. було схвалено виділення другого траншу у розмірі 1,7 млрд. дол. для поповнення золотовалютних резервів НБУ.

Співпраця України з МВФ є індикатором для взаємовідносин з іншими МФО та зовнішніми інвесторами, кошти яких необхідні для подальшого проведення економічних реформ у державі. Тому, за оцінками голови МВФ Крістін Лагард, разом із коштами від інших кредиторів (Світового банку, ЄБРР та ін.) і приватних інвесторів, загальний пакет фінансової допомоги Україні становитиме близько 40 млрд. дол. за чотири роки.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua/
2. Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України «Щодо вдосконалення роботи України з МВФ – МБРР». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.niss.gov.ua/articles